

Cyklostezka Střecha Evropy mezi Odrami a Klokočůvkem

V červenci byly mezi městem Ody a jeho místní částí Klokočůvek dokončeny nové úseky cyklostezky „Střecha Evropy“, která je v terénu vyznačena jako součást regionální cyklotrasy č. 503 „Odersko“. Ta začíná ve Starém Jičíně, prochází Moravskou bránou a pak protíná kolem přehrady Slezská Harta celý Nizký Jeseník a končí u Krnova. Nově otevřené úseky umožní vyhnout se úzké ulici Nadační v Odřích, kde se cyklisté stěželi vyhýbali autům, a především nabídnou bezpečnější jízdu z Jakubčovic n. O. do Heřmáněk a dále do Klokočůvku mimo hlavní silnici II/442. V tomto článku si vám dovoluji nabídnout přehled zajímavostí, které podél těchto nových úseků cyklotrasy můžete vidět.

Pamětní deska k projektu na začátku cyklostezky.

Začátek cyklostezky u přeložky Odry.

Popis trasy začneme v Odřích na Nadační ulici u městské nemocnice. Pokud nespěcháte, doporučuji vám projít si vedle kola oderský hřbitov. Na hřbitově můžete obdivovat památkově chráněnou hřbitovní kapli sv. Rodiny u hlavního vstupu, centrální lipovou alej, dvě opravené památkově chráněné hrobky - rodiny Gerlichovy a Behnheierovy. Za prohlídku stojí i Urnový háj, nedávno zřízený památník obětem I. světové války a některé starší náhrobky bývalých obyvatel Oder. Ze hřbitova se na cyklotrasu dostanete zadní brankou u márnice.

Hřbitovní kaple Sv. Rodiny na Nadační ulici.

Zrekonstruovaná Gerlichova hrobka na městském hřbitově.

Pokud hřbitov minete a pojedete po ulici Nadační, všimněte si jednak tzv. „Urbánkovy vily“ před křižovatkou s ulicí Sokolovskou a za křižovatkou pak budovy nynější Střední školy a učiliště, v níž původně sídlil soud. Bytový dům za budovou školy byl původně věznicí. Za hřbitovem cyklotrasa z Nadační ulice odbočuje doprava a nově prochází po chodníku, kde je nutno z kola sesednout a projít pěšky.

Cyklotrasa vede za hřbitovem po chodníku přes oderský náhon a podél kluziště na pěší ocelovou lávku přes řeku Odru, za níž je první z nově zřízených úseků cyklotrasy. Ten vede po levém břehu řeky Odry až k tzv. čtvrtému splavu v Loučkách. V létě se můžete osvěžit koupelí buď u tohoto splavu nebo i níže po proudu řeky Odry u dalších vodních stupňů. Mladším cyklistům jen připomenu, že mezi Odrami a Loučkami prochází cyklotrasa podél uměle vytvořeného koryta řeky Odry, které bylo přeloženo v rámci rozšíření průmyslového areálu gumárenské firmy Optimit v 70. letech 20. století. Původní koryto by procházelo nyníjším areálem firmy Semperflex – Optimit s. r. o.

V Loučkách nově cyklotrasa prochází podél areálu bývalé pily, kde je v současnosti provozována elektrárna na spalování biomasy. U ocelového mostu přes řeku Odru postaveného v místě původního mostu, strženého při červencových povodních v roce 1997, se napojíte na původní cyklotrasu č. 503 „Odersko“, již projedete Loučkami. V Loučkách, které jsou místní částí města Oder, stojí za povšimnutí řada zajímavostí. U autobusové zastávky si všimněte ocelového obloukového mostu přes řeku Odru, který stával v údolí Moravice v místě zátopy Kružberské přehrady a který nahradil dožívající dřevěný krytý most. Za obloukovým mostem uvidíte novogotickou kapli Panny Marie Růžencové.

Ocelový obloukový most v Loučkách.

Nad autobusovou zastávkou se nachází po pravé straně cyklotrasy sportovně – oddechový areál, kde jsou vedle hřišť i hrací prvky a prolézačky pro děti. Po levé straně minete pěší tzv. „Náchodskou lávku“ přes řeku Odru, která rovněž nahradila původní lávku strženou za povodní v roce 1997. Název získala podle finančního příspěvku města Náchoda na její stavbu. Nad další autobusovou zastávkou je na cestě zřízen zpoma-

lovací retardér u mateřské školy, v níž bývala základní škola a na níž je instalována pamětní deska připomínající osvobození za 2. světové války.

Nad školkou cyklotrasa po mostě přechází řeku Odru a za ní můžete spatřit nejatraktivnější památku Louček - opravený památkově chráněný areál vodního mlýna Wesselských (<http://www.vodnimlyn.cz/>), který si můžete prohlédnout.

Vodní mlýn Wesselský v Loučkách.

Expozice ve vodním mlýně - část zachovalé mlýnské technologie.

K tomuto mlýnu historicky patří i pískovcový kříž, stojící v zahradě před domem po pravé straně cyklotrasy za mostem přes Odru.

Pískovcový kříž v Loučkách.

Vodní mlýn kromě možnosti prohlídky nabízí i ubytování a nad ním směrem k lesu vzniká ekologicko – venkovský areál Park kulturní krajiny.

Z Louček do Jakubčovic nad Odrou pojedete po původní trase, jen je nutno dát pozor při přejezdě hlavní silnice II/441. Jakubčovice n. O. jsou průmyslovou obcí s kamenolomem a řadou malých provozoven. První z nich se nachází na levé straně a v minulosti zde sídlila firma Kasper vyrábějící známé svěráky. Další firmu prozrazuje vysoký cihelný komín po pravé straně cyklotrasy. Tento komín patří bývalé knoflíkárně podnikatele Emila Teltschika, která byla „chráněnou výrobou“ pro ženy a dělníky, kteří již nemohli těžce pracovat v kamenolomu, patřícímu stejnému podnikateli. Za knoflíkárnou a barem „U Čápa“ stojí po pravé straně nedávno obnovený pomník padlým z 1. světové války a za ním uvidíte klenuté ústí jakubčovického náhonu pohánějícího v minulosti mlýn a elektrárnu v knoflíkárně.

Památník 1. světové války s bývalou knoflíkárnou v pozadí.

Před návsi můžete obdivovat dva nejmohutnější jakubčovické stromy - po pravé straně u řeky Odry topol černý a naproti u zachovalého statku rostoucí památný Pavlíkův dub. Na návsi se můžete občerstvit v Hospodě u zvoničky a prohlédnout si řadu drobných zajímavostí. Nejzajímavější jsou nedávno opravená památkově chráněná dřevěná zvonička ze 17. století a kamenný kříž u Dobešovského potoka. Vedle hospody stojí budova obecního úřadu, před níž je v kamenném soklu zazděna kamenná pamětní deska k 600. výročí obce a 80. výročí místní pošty z roku 1974, kdy byla budova obecního úřadu postavena.

Dřevěná zvonička.

Památný strom Pavlíkův dub.

Naproti hospodě u řeky Odry stojí hasičská zbrojnice a na ní můžete shlédnout prvorepublikovou kamennou pamětní desku se jmény pěti jakubčovických hasičů padlých v 1. světové válce a dřevěnou sošku sv. Floriána v proskleném výklenku.

Soška sv. Floriána na hasičské zbrojnici.

Z návsi můžete přejít řeku Odru po ocelové pěší lávce k opravené kapličce Panny Marie Karmelské s obnoveným památkově chráněným pískovcovým křížem, přesunutým od tzv. Coufalova statku v nynějším areálu kamenolomu. Jakubčovický kamenolom je produkcí stavebního kamene největší v České republice a od roku 1875 se zde těží stavební kámen - sedimentární hornina zvaná droba.

Na křižovatce u kamenolomu nově cyklotrasa křížuje hlavní silnici II/442 a pokračuje rovně na ulici Sportovní. Jak název ulice napovídá, cyklotrasa vedená po ní vás zavede k jakubčovickému sportovnímu areálu, jehož hlavní součástí jsou dvě travnatá fotbalová hřiště, kde slavil fotbalový oddíl TJ Tatra největší slávu za vedení bývalého majitele kamenolomu pana Josefa Hájka z Opavy. Fotbalový stadion se nachází po levé straně cyklotrasy za náhonem a jeho součástí je i volně přístupné dětské hřiště, kde se mohou vydovádět děti.

Fotbalové hřiště v Jakubčovicích nad Odrou.

Po levé straně cyklotrasy u dětského hřiště stojí dřevěný kříž obnovený po Sametové revoluci.

Dřevěný kříž s dětským hřištěm v pozadí.

Dále pojedete v souběhu s náhonem, v němž žijí chráněné mihule potoční, raci říční a střevle potoční. Po pravé straně za náhonem se vyjímá pěkná prvorepubliková vilka zakladatele jakubčovického kamenolomu.

Náhon na ulici Sportovní s vilkou v pozadí.

Na levé straně Sportovní ulice stojí budova bývalé věznice, která je v současnosti využívána jako paintballová střelnice – Alcatraz prison (<http://www.paintballite.cz/hriste/alcatraz-jakubcovice-nad-odrou.html>).

Budova bývalé střelnice využívaná jako paintballová střelnice.

Před bývalou věznicí, za levotočivou zatáčkou Sportovní ulice u vodárny odbočte doprava na další nový úsek cyklotrasy č. 503 „Odersko“, který vás podél řeky Odry dovede až do Heřmáněk. Za vodárnou ještě můžete odbočit doprava k jezu na řece Odře, kde začíná jakubčovický vodní náhon. Tento jez je i dolní hranicí chráněného území – Evropsky významné lokality „Horní Odra“, chránící řeku Odru až po soutok s Budišovkou pod Hadinkou jako biotop chráněné malé rybky vranky obecné.

Jez na řece Odře.

Nový úsek cyklotrasy prochází po upravené pravobřežní účelové komunikaci proti proudu řeky Odry. Nad vodárnou přejedete mostek přes potok Suchou, který je hranicí katastrů obcí Jakubčovice n. O. a Heřmánky. Za Suchou cyklotrasa vede břehovým porostem řeky Odry k brodu, u něhož roste památný strom dub letní s obvodem kmene asi 426 cm.

Památný strom „Dub u brodu“ v Heřmánkách.

Za dubem cyklotrasa pokračuje podél řeky až k Heřmánkám, kde před bývalou výsypkou zaniklých kamenolomů odbočuje doleva k těmto lomům. V místě levotočivé zatáčky v minulosti stával dřevěný krytý most, po němž na obou březích řeky Odry zůstaly jen nepříliš patrné kamenné pilíře.

Kamenný pilíř zaniklého dřevěného krytého mostu v Heřmánkách.

Cyklotrasa obchází areál dílny dřevoskladu stojící na výsypce odpadového materiálu bývalých kamenolomů předválečného podnikatele Ing. Hanela.

Cyklotrasa obchází bývalou výsypku.

Dále vede k základům bývalých drtičů kamene.

Základy bývalých drtičů uvidíte po levé straně cyklotrasy a ke dvěma opuštěným kamenolomům si můžete udělat krátkou odbočku před mostem přes řeku Odru doleva do kopce. S opatrností můžete lesem bez kola obejít lomovou stěnu kamenolomu a pokochat se pohledy do údolí Odry – z jednoho k Heřmánkám a z druhého k Jakubčovicím n. O. nebo až k Odrám. V obou kamenolomech se těžil stejný stavební kámen jako v Jakubčovicích n. O. – droba. S bývalou těžbou kamene souvisí i most, po němž budete přejíždět řeku Odru. Původně po něm vedla úzkorozchodná nákladní drážka, po níž se dopravoval kámen z obou kamenolomů k překladišti na železniční trať Suchdol n. O. – Budišov n. Bud. (č. 276), která byla otevřená v roce 1891. Most je ocelový a nýtovaný, čehož si všimnete až při pohledu zdola.

Za mostem cyklotrasa nově odbočuje na třetí nový úsek vedený okolo areálu dřevoskladu v Heřmánkách a dále podél železniční tratě až do Klokočůvky. Pokud nespěcháte a chcete se seznámit se zajímavostmi nejmenší obce okresu Nový Jičín, Heřmánky, projedte areálem dřevoskladu přes nechráněný železniční přejezd až k hlavní silnici II/442 a na ní odbočte doprava k hospodě Na rozcestí. Zde se můžete občerstvit a v jejím okolí si můžete prohlédnout nejatraktivnější zajímavosti Heřmánky.

Bývalé fojství v Heřmánkách.

Pamětní místo s německými hroby.

Památný strom Tomčíkův tis v Heřmánkách.

Přes silnici naproti hospodě stojí památkově chráněné bývalé fojství, které prochází rozsáhlou rekonstrukcí a v jehož zahradě roste památný strom „Tomčíkův tis“ – tis červený s obvodem kmene asi 240 cm. Za hospodou se nachází hřbitov s památkově chráněnou hřbitovní zdí a filiálním kostelem Neposkvrněného Početí P. Marie. Na hřbitově je zřízeno pamětní místo věnované původním obyvatelům Heřmánek německé národnosti a při vstupu na hřbitov je pochován neznámý sovětský zajatec ubitý fašisty za 2. světové války.

Hrob sovětského zajatce.

Pod hlavní silnicí II/442 na úrovni domu pod kostelem vyvěrá „Jubilejní pramen“ upravený na počátku 20. století, který nevysychá.

Kostel Neposkvrněného početí Panny Marie v Heřmánkách.

„Jubilejní pramen“ vyvěrající pod silnicí v Heřmánkách.

My se ale vraťme k popisu zajímavostí okolo nově zřízeného úseku cyklotrasy č. 503 „Odersko“. U mostu přes řeku Odru odbočte na novou cyklostezku zřízenou mezi areálem dřevoskladu a levým břehem řeky Odry.

Nový úsek cyklostezky v Heřmánkách u dřevoskladu.

V Odře se můžete osvěžit a dále pokračovat podél železniční tratě k železniční zastávce Heřmánky, kterou budete mít po pravé ruce. Zajímavostí je, že stávající zděná budova železniční zastávky Heřmánky je mladšího data, než samotná železniční trať. Původní dřevěný přístřešek železniční zastávky stával na horním konci Heřmánek bez odbočných kolejí. Stávající zděná budova železniční zastávky byla vybudována až v roce 1936 spolu s odbočnými kolejemi, umožňujícími křižování vlaků i nakládku dřeva. Zajímavostí je rovněž to, že železniční zastávka Heřmánky dříve sloužila i obyvatelům městyse Spálov, kteří na ni chodili údolím Bralného potoka a Odru překonávali přes dnes již neexistující lávku.

Cyklostezka vede kolem železniční zastávky Heřmánky.

U železniční zastávky Heřmánky můžete vzhlednout doleva do zalesněného svahu nad řeku Odru, z něhož vyčnívá dřevěný vyhlídkový altánek zřízený Lesy ČR s. p. na skalním ostrohu zvaném „Švédská skála“. Jak napovídá název, skalní ostroh v době třicetileté války sloužil jako úkryt obyvatelům Spálova před švédskými vojsky.

Vlastivědní pracovníci ze Spálova na Švédské skále našli archeologické nálezy dokládající osídlení tohoto místa ještě před vznikem Spálova. V současnosti Švéd-

ská skála nabízí pěkný výhled jak do údolí řeky Odry k Heřmánkám a jakubčovickému kamenolomu, tak i do údolí potoka Čermné k železniční zastávce Klokočov.

Výhledy ze Švédské skály.

Dřevěný vyhlídkový altánek na Švédské skále u Spálova.

Za železniční zastávkou Heřmánky nová cyklostezka pokračuje k pěknému novému dřevěnému mostku přes potok Čermnou, který je katastrální hranicí mezi obcí Heřmánky a městysem Spálov.

Nový dřevěný mostek přes potok Čermnou na cyklostezce.

Za mostem se vám otevře pohled do údolí řeky Odry na nivní louky u penzionu „Švamlův mlýn“, kde se v současnosti pasou desítky oveček. Cyklostezka prochází podél břehového porostu Čermné vedle vodárny zásobující pitnou vodou Klokočůvek, Spálov a

Luboměř. Za ní vás už vítají budovy penzionu Švamlův mlýn (<http://www.svamluvmlyn.cz/>), který vznikl z původního vodního mlýna nesoucího rovněž název „Zástružný mlýn“. V minulosti jej poháněla voda z klokočůveckého náhonu, odebírajícího vodu z řeky Odry a pohánějícího i další mlýn v samotném Klokočůvku. Zajímavostí je, že Švamlův mlýn katastrálně patří do Spálova, i když sousedí se zastavěným územím Klokočůvku, místní částí města Oder. Ve Švamlově mlýně se můžete občerstvit, ubytovat se i odpočinout. Za tímto penzionem se nová cyklostezka napojuje na

místní komunikaci vedoucí doleva do Klokočůvku a do údolí řeky Odry k poutnímu místu Skála Panny Marie, nebo doprava k silnici II/442, po níž cyklotrasa č. 503 „Odersko“ vede k Vítkovu a dále až do Krnova.

Zde popis nových úseků cyklotrasy č. 503 „Odersko“ končím a přeji vám pohodovou jízdu po ní s vnímáním všech krás a zajímavostí v jejím okolí. Jen buďte při jízdě na nových úsecích pozorní a opatrní, poněvadž na ni nebudete sami.

Pěkné zážitky Vám přeje

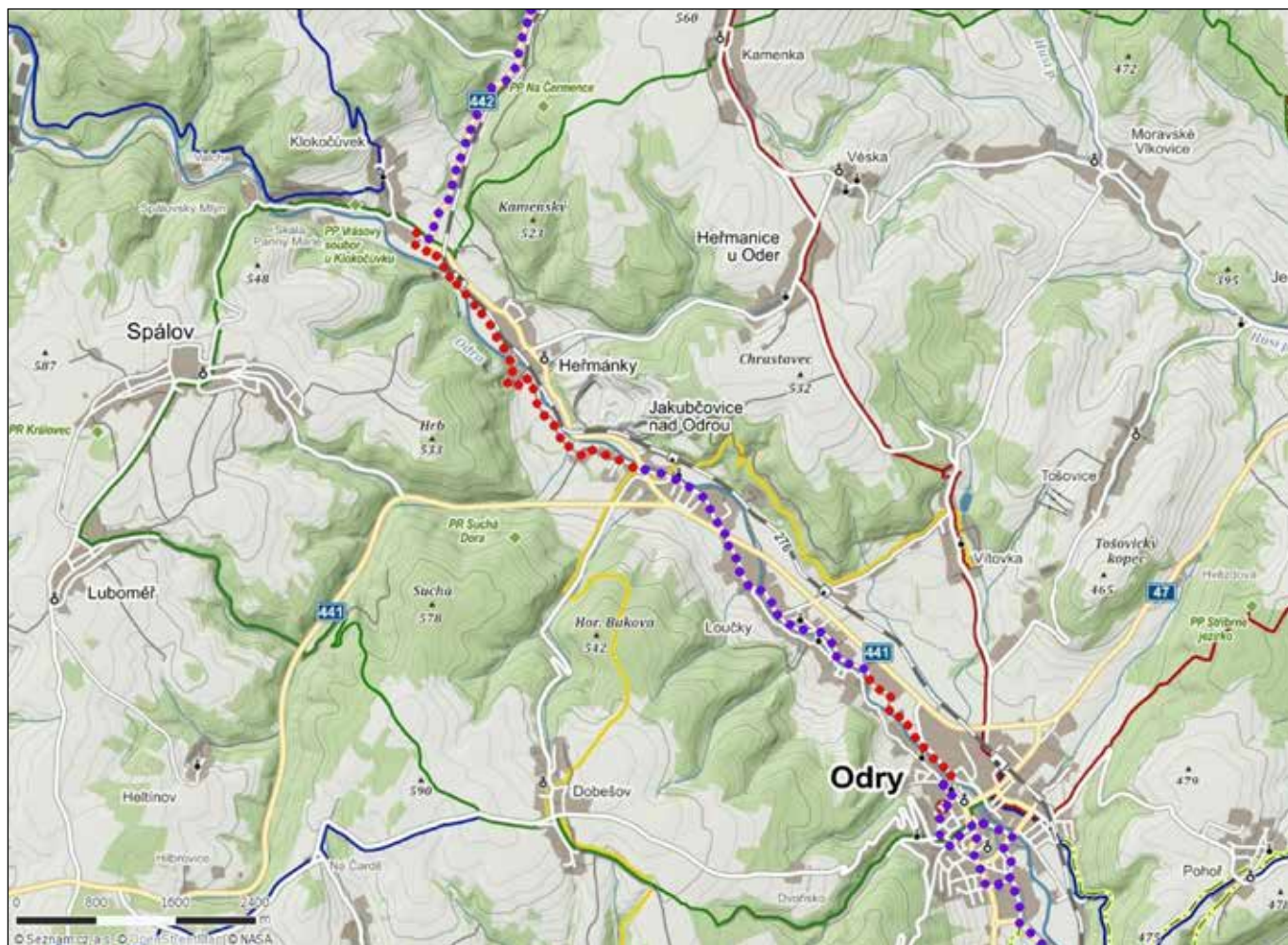
Petr Lelek, Historicko-vlastivědný spolek Odry

Penzion a restaurace Švamlův mlýn.

Pohled na penzion Švamlův mlýn s obcí Klokočůvek.

Cyklotrasa č. 503 Odersko

- Stávající trasa
- Nové úseky cyklostezek